

SOSYAL HAYDUT KURAMI BAĞLAMINDA “İSLAMOĞLU”

Hüseyin ÖZCAN

Fatih Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

Bilal ERGİN

Fatih Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

Anahtar Sözcükler: Eşkîya, Eşkîyalık, Sosyal Haydut, Osmanlıda Eşkîya, İslamoğlu.

ÖZET

Bu çalışmada halka göre bir kahraman, otoriteye göre ise azılı bir eşkıya olan İslamoğlu, Eric Hobsbawm'ın “Sosyal Haydut veya Halk Kahramanı Kalıbı” kuramına göre incelenmiştir. Asıl adı Mustafa olan İslamoğlu ekibi ile birlikte Kütahya, Afyon, Uşak ve Aydın gibi beldeleri kasıp kavuran ve bir eşkıya olarak tanınmaktadır. Çok güzel cura çaldığı bilinmektedir. Zengin kervanlarını, ağa konaklarını, çiftlikleri basarak elde ettiği ganimetin bir bölümünü dağıtmakta, düşkünlere yardım etmekle tanınmaktadır. Bu bağlamda geçmişten günümüze eşkıyalık hareketleri hakkında bilgi verilmiş ve bu hareketlerin içinde yaşadığı devletin ve milletin nezdinde nasıl bir karşılık bulduğu irdelenmiştir. Ege yöresinde adına izafe edilen ‘İslamoğlu Zeybeği’ de yaygın olarak icra edilmektedir. Çalışmada bu eşkıyaların özellikle de İslamoğlu’nun neden halk katında isyancı değil de kahraman olarak görüldüğü, halkın nazarında kahramanlık sürecine gelme süreci sosyal haydut kuramı bağlamında ele alınacaktır.

IN THE CONTEXT OF A SOCIAL BANDIT "ISLAMOGLU"

Keywords: Bandit, banditry, social bandit, bandit in the Ottoman Empire, Islamoglu.

Social bandit or social crime is a term invented by the historian Eric Hobsbawm in his 1959 book *Primitive Rebels*, a study of popular forms of resistance that also incorporate behavior characterized by law as illegal. In this study, a hero in the ring, according to the authority which a notorious bandit İslamoğlu, Eric Hobsbawm's "Social Bandits or the People's Heroes Pattern" were analyzed according to the theory. In this context, moving from past to

present given information about banditry and this act of the state where they live in and how to get a response in the eyes of the nation were discussed. Also İslamoğlu these thugs, especially on the floor of the reasons people are not rebels was seen as a hero were explained.

İBNÜ'L-FARİZ VE KASİDE-İ HAMRİYYE'Sİ

Halil Karabulut

Trakya Üniversitesi, Edirne / Türkiye

ÖZET

Büyük mutasavvıf İbnü'l-Farız (1181-1235), şiirleri geniş yankılar uyandıran, “Sultanü'l-âşıkîn” olarak tanınan bir şairdir. Divanı ve şiirleri, takipçileri tarafından defalarca tercüme-şerh edilmiştir. İbnü'l-Farız şiirlerinde tasavvufî ve ilâhî aşkı dile getirmiş, çoğu şiirini sekr halinde irticalen söylemiştir.

Bildiri metnimize konu olan şiir ise, İbnü'l-Farız'ın en meşhur iki şiirinden biri olan Kaside-i Hamriyye'sidir. Şarabın ilâhî aşkı temsil etmesi sebebiyle bu isimle anılmıştır. Ayrıca kafiye harfî mim olması dolayısıyla Kaside-i Mimiyye olarak da tanınan bu şiir, başta Molla Camî ve İdris-i Bitlisî olmak üzere birçok şârih tarafından şerh edilmiştir, şerh edilme ihtiyacı duyulmuştur. Bildirimizde İbnü'l-Farız'ın şarap etrafında şekillenen 41 beyitlik bu tasavvufî şiiri, yapı ve şekil bakımından incelenip şârihlerin dikkat çektiği hususlar sunulacaktır.